

Ontogeneze lidské psychiky

Ontogeneze lidské psychiky je nauka o změnách psychiky, k nimž dochází během života.

- subkategorie: **pedopsychologie, adultopsychologie, gerontopsychologie**
- hlavní oblastí zájmu je dětství, probíhá zde nejvíce změn

Přehled období

Podle různých autorů se dá jednotlivé fáze vývoje popsat jako^[1]:

Věk	Název období	dle Freuda & Freudové	dle Piageta	dle Eriksona
	prenatální			
< 1 měsíc	novorozenecké	orální	senzomotorické	důvěra versus nedůvěra
< 1 rok	kojenecké			
< 2 roky	batolecí	anální	symbolické	autonomie versus pochybnosti
< 3 roky		falické		
< 4 roky	předškolní	(Oidipův/Elektřin komplex)	názorové myšlení	iniciativa versus vina
< 5 let				
< 6 let				
< 7 let	raný školní věk	stádium latence	konkrétní operace	píle versus méněcennost
< 8 let				
< 9 let				
< 10 let	střední školní věk		formální operace	identita versus zmatek
< 11 let				
< 12 let	raná adolescence			
< 13 let				
< 14 let				
< 15 let				

Freud, Piaget

- **Freud** – 5 období dle sexuality
- **Piaget** – také pět stádií, časově shodných, jiná kritéria
 1. *stádium senzomotorické* (0–2roky; orální stádium)
 - myšlení je vázáno na skutečně prováděnou činnost, vytváří specifický vztah k matce
 2. *stádium symbolické* (2–4 roky; anální stádium)
 - vývoj řeči, utváření symbolických znaků pro ustálené představy
 3. *stádium názorového myšlení* (4–7 let; falické stádium)
 - dítě vyvozuje závěry, závislé na dětském egocentrismu a činnosti dítěte
 4. *stádium konkrétních operací* (7–11 let)
 - vytváření myšlenkových kategorií, smysl pro povinnost
 5. *stádium formálních operací* (12–14 let; genitální stádium)
 - vytváří obecné soudy, kritiky, abstraktní myšlení

Erik Erikson

- výraznější sociálně-kulturní aspekt – člověk prochází etapami, které následují po sobě, když se jedinec vyrovná s psychosociálním konfliktem předešlého období, stěžejné práce – **Osm věků člověka**
 1. **v prvním roce života** – základní jistota, pocit důvěry, závislý na stálosti a kvalitě mateřské péče, děti bez této možnosti – dispozice k paranoidním reakcím později
 2. **v batolecím věku** – pocit autonomie, oddělení od matky, nácvik regulace vyměšování
 3. **předškolní období** – rozvoj lokomotoriky a iniciativy, konflikt s normami okolního světa, citová vazba na matku stále silná
 4. **školní věk** – vazby na skupiny vrstevníků, zručnost, pocity méněcennosti při nezdaru, i jiné vzory než rodiče (učitelé, ...), chlapci a děvčata – oddělené skupiny
 5. **období dospívání** – hledání vlastní identity
 6. **mladá dospělost** – jen člověk, který si je jist sám sebou, je schopen blízkého vztahu k druhým – intimity
 7. **dospělost** – plodnost, kreativita
 8. **zralost** – maturita ega, vyrovnaný jedinec, dokáže hledět konci života vstříc
- *období* – fetální, novorozenec, kojeneček, batole, předškolní, školní, puberta, adolescence (do 20ti let), dospělost (20–45 let), involuce (45–65 let), stárání

Odkazy

Reference

1. RABOCH, Jiří a Pavel PAVLOVSKÝ, et al. *Psychiatrie*. 1. vydání. Praha : Karolinum, 2012. 466 s. s. 20. ISBN 978-80-246-1985-9.

Zdroj

- BENEŠ, Jiří. *Studijní materiály* [online]. [cit. 2010]. <<http://jirben.wz.cz>>.